

อิทธิบาท 4 ชี้นำสู่ความสำเร็จ Ittiphat 4 that lead to success

Pinnavalaw

Pinnavalaw

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus
Corresponding Author, E-mail: valawP987.pin@gmail.com

บทคัดย่อ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย 1 อิทธิบาท 4 เหล่านี้ อันภิกษุเจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว ย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก ก็อิทธิบาท 4 อันภิกษุเจริญแล้วอย่างไร กระทำให้มากแล้วอย่างไร จึงมีผลมาก มีอานิสงส์มาก? ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมเจริญอิทธิบาท ประกอบด้วย ฉันทสมาธิและปธานสังขาร

ดังนั้น ฉันทะของเราจักไม่ย่อหย่อนเกินไป ไม่ต้องประคองเกินไป ไม่หุดหู่ในภายใน ไม่ฟุ้งซ่านไปในภายนอก และเธอมีความสำคัญในเบื้องหลังและเบื้องหน้าอยู่ว่า เบื้องหน้าฉันใด เบื้องหลังก็ฉันนั้น เบื้องหลังฉันใด เบื้องหน้าก็ฉันนั้น เบื้องล่างฉันใด เบื้องบนก็ฉันนั้น เบื้องบนฉันใด เบื้องล่างก็ฉันนั้น กลางวันฉันใด กลางคืนก็ฉันนั้น กลางคืนฉันใด กลางวันก็ฉันนั้น เธอมีจิตเปิดเผย ไม่มีอะไรหุ้มห่อ อบรมจิต ให้สว่างอยู่ ย่อมเจริญอิทธิบาท

คำสำคัญ: อิทธิบาท 4, ความสำเร็จ

Abstract

Monks, one of these four powers, which the bhikkhus have developed Having done a lot, it has a lot of fruit, a lot of benefits, and the four powers that a bhikkhu has developed. How do you do so much, so that it is very fruitful and has great merits? monks in this discipline It will grow in power, consisting of chanting and meditation.

So that our wishes will not be too slack. Don't be too supportive not depressed on the inside not distracted from the outside And she is important in the background and in the foreground. in front of me behind me behind me in front of me as below above is me as above So below, so is the day, so is the night, so is the night,

so is the day. She has an open mind. Nothing envelops, cultivating the mind to be bright, it will grow in power.

Keywords: 4 powers, success

บทนำ

อิทธิบาทประกอบด้วยวิริยสมาธิ จิตตสมาธิ วิมังสาสมาธิและปธานสังขาร ดังนี้ว่า

วิมังสาของเราจักไม่ย่อหย่อนเกินไป ไม่ต้องประคองเกินไป ไม่หดหู่ในภายใน ไม่ฟุ้งซ่านไปในภายนอกและเธอมีความสำคัญในเบื้องหลังและเบื้องหน้าอยู่ว่า เบื้องหน้าฉันใด เบื้องหลังก็ฉันนั้น เบื้องหลังฉันใด เบื้องหน้าก็ฉันนั้น เบื้องล่างฉันใด เบื้องบนก็ฉันนั้น เบื้องบนฉันใด เบื้องล่างก็ฉันนั้น กลางวันฉันใด กลางคืนก็ฉันนั้น กลางคืนฉันใด กลางวันก็ฉันนั้น เธอมีจิตเปิดเผยไม่มีอะไรหุ้มห่อ อบรมจิตให้สว่างอยู่

งานเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิต 2 โดยบางคนทำงานเพื่องาน เพราะงานนั้นเป็นสิ่งซึ่งทำให้ได้มี การแสดงออก และมีคุณค่าภายในตัวของมันเอง แต่สำหรับบางคนการทำงาน เป็นเพียงเครื่องมือ คือ เป็นวิธีการอันหนึ่งเพื่อจะหาเงินให้มากขึ้น ให้ได้มาซึ่งความมั่นคงในงานมากขึ้น หรือบางคนก็ทำงาน เพราะเป็นสิ่งที่น่าสนใจ (บุญมี บุญเยี่ยม. 2544: 14)

หรือท้าทายความสามารถ จุดมุ่งหมายของการทำงาน จึงเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละบุคคล แต่ไม่ว่าจะเป็นพนักงาน คนงานหรือเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ต่างก็มีความพยายามที่จะให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ และคุณภาพของชีวิตตน

ชีวิตกับงานเป็นสิ่งคู่กัน เราจะอยู่โดยไม่ทำงานไม่ได้ ทุกคนต้องทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ตนเองถนัด งานนำความสุขความเจริญมาให้แก่ผู้ประกอบงานเสมอ การทำงานคือชีวิต การเปลี่ยนรูปแบบของการทำงาน เป็นการเปลี่ยนรูปแบบของชีวิต ชีวิตที่ดีคือ ชีวิตที่ใช้ความรู้สติปัญญาและทักษะเพื่อตอบสนองในโลกของการทำงาน บรรดาบุคคลสำคัญทั้งหลายนั้น ส่วนใหญ่จะรักการทำงาน ขยันขันแข็งทำงานโดยไม่เห็นแก่กินแก่นอน นอนเปลี่ยนมาราชาทรงใช้เวลาอนเพียงวันละ 3-4 ชั่วโมง เวลาที่เหลือก็ใช้ในการทำงาน โทมัสอัลวา เอดิสัน นักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์คนสำคัญ บางครั้งทำงานเพลินจนลืมเวลารับประทานอาหาร พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงใช้เวลาไสยาสน์เพียง 3 ชั่วโมง และใช้เวลาตลอดทั้งวันและคืนในการเผยแผ่ธรรม และอนุเคราะห์แก่สัตว์โลก

นอกจากนี้ท่านพุทธทาส ยังได้ย้ำว่า “งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข” ซึ่งถ้ามองให้ ลึกแล้ว การทำงานคือการปฏิบัติธรรมไม่ว่าจะเป็นการทำงานอะไร ระดับไหน ถ้าเป็นการงานที่ บริสุทธิ์แล้ว เป็นการ ปฏิบัติธรรมอยู่ในตัว (พุทธทาสภิกขุ. 2537: 26)

ความก้าวหน้าของบุคคลแต่ละคน ก็ดู 4 ความก้าวหน้า ของหน่วยราชการที่ดี ย่อมมา จากความสำเร็จ ของงาน หมายความว่า ได้ทำงานสำเร็จบรรลุผลที่มุ่งหมายสมประสงค์ของตน หรือ

สมความมุ่งหมายของ หน่วยงาน คนที่ทำงานไม่สำเร็จความมุ่งหมาย ยากที่จะมีความเจริญก้าวหน้า มีแต่จะเป็นผู้ถอยหลัง

หลักทำงานที่พระพุทธเจ้าสอนไว้มีสี่ข้อ เรียกว่า อิทธิบาทนี้ ถ้าดูเผิน ๆ พูดยกกันเพียงต้น ๆ ก็ดูเป็น กล้วยาปากคอก แต่ถ้าพิจารณาอย่างละเอียดแล้วเห็นได้ชัดว่า เป็นสูตรทำงานที่สมบูรณ์ที่สุด แห่งจิตวิทยาการวิจัยและพลังแห่งความสำเร็จไว้ครบครันในหลักเพียงย่อ ๆ สี่ข้อเท่านั้น คือ ความเต็มใจทำ (ฉันทะ) ความ แข็งใจทำ (วิริยะ) ความตั้งใจทำ (จิตตะ) และความเข้าใจทำ (วิมังสา) ทั้งสี่ข้อนี้เป็นเรื่องของใจทั้งนั้น เต็มใจ แข็งใจ ตั้งใจ เข้าใจ นี่คือนิยามสำหรับนักทำงาน (ปิ่น มุทุกันต์. 2516: 140)

ในโลกนี้ประวัติศาสตร์ยืนยันว่า ได้มีนักทำงานชั้นยอดเยี่ยมอยู่คนหนึ่ง สามารถทำงานที่ย่งยาก สับสนที่สุด แต่ได้รับผลสมความมุ่งหมายเป็นอย่างดี ท่านผู้นั้นคือพระพุทธเจ้า ยกตัวอย่าง พระองค์ทรงออกผนวช ทรงตั้งวัตถุประสงค์ไว้ว่าจะแสวงหาโมกขธรรมให้ได้ พระองค์ก็ได้โมกขธรรม สมประสงค์ ครั้นได้ตรัสรู้แล้วจะทรงประกาศพระศาสนา ก็ทรงตั้งวัตถุประสงค์ไว้ว่า จะทรงประดิษฐานพระศาสนาให้มั่นคง มีบริษัทครบสี่แล้วจึงจะปรินิพพาน พระองค์ก็ทรงทำได้สำเร็จ งานที่ยกมา เป็นตัวอย่างทั้งสองนี้ไม่ใช่ง่าย ๆ เลย ย่งยากลำบากเหลือประมาณ ทั้งมีศัตรูคู่แข่งอยู่รอบทิศ เราจึงยกย่องได้เต็มปากว่า พระองค์เป็นนักทำงานชั้นยอดเยี่ยมของโลก

เนื้อเรื่อง

คำว่า อิทธิ 6 ได้แก่ ความสำเร็จ ความสำเร็จด้วยดี การสำเร็จ การสำเร็จด้วยดี ความได้ ความได้อีก ความถึง ความถึงด้วยดี ความถูกต้อง ความกระทำให้แจ้ง ความเข้าถึงซึ่งธรรมเหล่านั้น (ปิ่น มุทุกันต์. 2514: 226)

คำว่า อิทธิบาท ได้แก่ เวทนาขันธ สัญญาขันธ สังขารขันธ วิญญาณขันธ ของบุคคลผู้บรรลุธรรมเหล่านั้น

คำว่า เจริญอิทธิบาท ได้แก่ ย่อมเสพ เจริญ ทำให้มาก ซึ่งธรรมเหล่านั้น ด้วยเหตุ นั้น จึงเรียกว่า เจริญอิทธิบาท

อิทธิบาท 4 (พระอภิธรรมปิฎก เล่มที่ 2 วิภังคปกรณ์ หัวข้อที่ 508) คือ

1. ภิกษุในศาสนานี้ เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยฉันทสมาธิปานสังขาร
2. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิริยสมาธิปานสังขาร
3. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยจิตตสมาธิปานสังขาร
4. เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปานสังขาร

[เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยฉันทสมาธิปานสังขาร]

ก็ภิกษุ เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยฉันทสมาธิปานสังขาร เป็นอย่างไร

ภิกษุในศาสนานี้ เจริญโลกุตตรมาน อันเป็นเครื่องนำออกไปจากโลกให้เข้าสู่นิพพาน เพื่อประหาณทิฏฐิ เพื่อบรรลุปฐมภูมิ สัจจจากาม สัจจจากอกุศลธรรมทั้งหลายแล้ว บรรลุปฐมฌาน ประกอบด้วยวิตกวิจารณ์ มีปิติและสุขอันเกิดแต่วิเวก เป็นทุกขาปฏิบัติพาหุทัณธาภิญญา อยู่ในสมัยใด ในสมัยนั้น ย่อมเจริญอุททิบาทอันประกอบด้วยฉันทสมาธิปธานสังขาร

ในบทเหล่านั้น ฉันทะ เป็นไฉน

ความพอใจ การทำความพอใจ ความใคร่เพื่อจะทำ ความฉลาด ความพอใจในธรรม อันใดนี้เรียกว่า ฉันทะสมาธิ เป็นไฉน ความตั้งอยู่แห่งจิต ฯลฯ สัมมาสมาธิ สมาธิสัมโพชฌงค์ อันเป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค อันใด นี้เรียกว่า สมาธิปธานสังขาร เป็นไฉน การปรารภความเพียรทางใจ ฯลฯ สัมมาวายามะ วิริยสัมโพชฌงค์ อันเป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค อันใด นี้เรียกว่า ปธานสังขารภิกษุ เป็นผู้เข้าไปถึงแล้ว เข้าไปถึงแล้วด้วยดี เข้ามาถึงแล้ว เข้ามาถึงแล้วด้วยดี เข้าถึงแล้ว เข้าถึงแล้วด้วยดี ประกอบแล้ว ด้วยฉันทะสมาธิและปธานสังขารดังกล่าวมานี้ ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกว่า ประกอบด้วยฉันทะสมาธิ-ปธานสังขาร ด้วยประการฉะนี้

[เจริญอุททิบาทอันประกอบด้วยวิริยสมาธิปธานสังขาร]

ก็ภิกษุ เจริญอุททิบาทอันประกอบด้วยวิริยสมาธิปธานสังขาร เป็นอย่างไร

ภิกษุในศาสนานี้ เจริญโลกุตตรมาน อันเป็นเครื่องนำออกไปจากโลก ให้เข้าสู่นิพพาน เพื่อประหาณทิฏฐิ เพื่อบรรลุปฐมภูมิ สัจจจากาม สัจจจากอกุศลธรรมทั้งหลายแล้ว บรรลุปฐมฌาน ประกอบด้วยวิตกวิจารณ์ มีปิติและสุข อันเกิดแต่วิเวก เป็นทุกขาปฏิบัติพาหุทัณธาภิญญา อยู่ในสมัยใด ในสมัยนั้น ย่อมเจริญอุททิบาทอันประกอบด้วยวิริยสมาธิปธานสังขาร

ในบทเหล่านั้น วิริยะ เป็นไฉน

การปรารภความเพียรทางใจ ฯลฯ สัมมาวายามะ วิริยสัมโพชฌงค์ อันเป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค อันใด นี้เรียกว่า วิริยะสมาธิ เป็นไฉน ความตั้งอยู่แห่งจิต ฯลฯ สัมมาสมาธิ สมาธิสัมโพชฌงค์ อันเป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค อันใด นี้เรียกว่า สมาธิ ปธานสังขาร เป็นไฉน การปรารภความเพียรทางใจ ฯลฯ สัมมาวายามะ วิริยสัมโพชฌงค์ อันเป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค อันใด นี้เรียกว่า ปธานสังขาร ภิกษุ เป็นผู้เข้าไปถึงแล้ว ฯลฯ ประกอบแล้วด้วยวิริยะ สมาธิ และปธานสังขาร ดังกล่าวมานี้ ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกว่า ประกอบด้วยวิริยสมาธิ-ปธานสังขาร ด้วยประการฉะนี้

[เจริญอุททิบาทอันประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร]

ก็ภิกษุ เจริญอุททิบาทอันประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร เป็นอย่างไร

ภิกษุในศาสนานี้ เจริญโลกุตตรมาน อันเป็นเครื่องนำออกไปจากโลก ให้เข้าสู่นิพพาน เพื่อประหาณทิฏฐิ เพื่อบรรลุปฐมภูมิ สัจจจากาม สัจจจากอกุศลธรรมทั้งหลายแล้ว บรรลุปฐมฌาน ประกอบด้วยวิตกวิจารณ์ มีปิติและสุข อันเกิดแต่วิเวก เป็นทุกขาปฏิบัติพาหุทัณธาภิญญา อยู่ในสมัยใด ในสมัยนั้น ย่อมเจริญอุททิบาทอันประกอบด้วยจิตตสมาธิปธานสังขาร

ในบทเหล่านั้น จิต เป็นไฉน

จิต มโน มานัส ฯลฯ มโนวิญญานธาตุที่สมกัน อันใด นี้เรียกว่า จิตสมาธิ เป็นไฉน ความตั้งอยู่แห่งจิต ฯลฯ สัมมาสมาธิ สมาธิสัมโพชฌงค์ อันเป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค อันใด นี้เรียกว่า สมาธิ ปธานสังขาร เป็นไฉน การปรารภความเพียรทางใจ ฯลฯ สัมมาวายามะ วิริยสัมโพชฌงค์ อันเป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค อันใด นี้เรียกว่า ปธานสังขาร ภิกษุ เป็นผู้เข้าไปถึงแล้ว ฯลฯ ประกอบแล้วด้วยจิต สมาธิ และปธานสังขาร ดังกล่าวนี้นี้ ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกว่า ประกอบด้วยจิตตสมาธิปธาน-สังขาร ด้วยประการฉะนี้

[เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปธานสังขาร]

ก็ภิกษุ เจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปธานสังขาร เป็นอย่างไร

ภิกษุในศาสนานี้ เจริญโลกุตตรมาน อันเป็นเครื่องนำออกไปจากโลก ให้เข้าสู่นิพพาน เพื่อประหาณทัญญู เพื่อบรรลุปฐมภูมิ สัจจจากาม สัจจจากอกุศลธรรมทั้งหลายแล้ว บรรลุปฐมฌาน ประกอบด้วยวิตก วิจารณ์ มีปีติและสุข อันเกิดแต่วิเวก เป็นทุกขาปฏิบัติทันทธาวิญญา อยู่ในสมัยใด ในสมัยนั้น

ย่อมเจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิมังสาสมาธิปธานสังขาร

ในบทเหล่านั้น วิมังสา เป็นไฉน

ปัญญา กิริยาที่รู้ชัด ฯลฯ ความไม่หลง ความวิจยธรรม สัมมาทัญญู ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ อันเป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค อันใด นี้เรียกว่าวิมังสา สมาธิ เป็นไฉน ความตั้งอยู่แห่งจิต ฯลฯ สัมมาสมาธิ สมาธิสัมโพชฌงค์ อันเป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค อันใด นี้เรียกว่า สมาธิ ปธานสังขาร เป็นไฉน

การปรารภความเพียรทางใจ ฯลฯ สัมมาวายามะ วิริยสัมโพชฌงค์ อันเป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค อันใด นี้เรียกว่า ปธานสังขาร ภิกษุ เป็นผู้เข้าไปถึงแล้ว เข้าไปถึงแล้วด้วยดี เข้ามาถึงแล้ว เข้ามาถึงแล้วด้วยดี เข้าถึงแล้ว เข้าถึงแล้วด้วยดี ประกอบแล้ว ด้วยวิมังสา สมาธิ และปธานสังขาร ดังกล่าวนี้นี้ ด้วยเหตุนี้ จึงเรียกว่า ประกอบด้วยวิมังสา-สมาธิปธานสังขาร ด้วยประการฉะนี้

อิทธิบาท 4 คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ, คุณเครื่องสำเร็จประสงค์, ทางแห่งความสำเร็จ, หรือบาทฐานแห่งอิทธิหรือความสำเร็จด้วยดี ประกอบด้วย

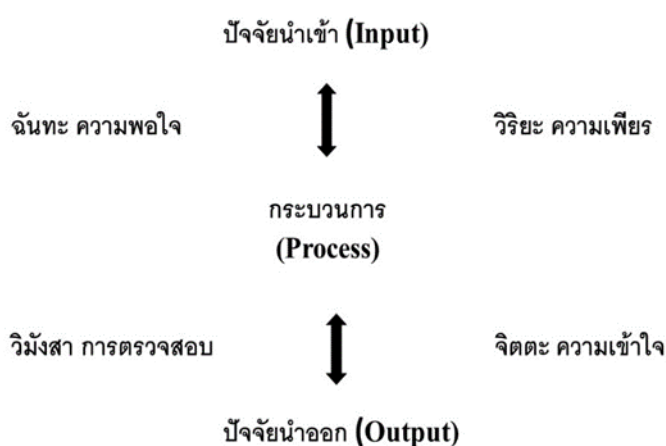
1. ฉันทะ ความพอใจ ความรักใคร่ ความยินดีในสิ่งนั้น เป็นความหมายในทางกุศล ที่หมายถึง ความรักงาน ความรักในกิจที่ทำ
2. วิริยะ ความพากเพียร ความพยายามในสิ่งนั้น
3. จิตตะ ความเอาใจใส่ ความฝักใฝ่ ความสนใจในสิ่งนั้น
4. วิมังสา ความหมั่นสอดส่องการพิจารณาหาเหตุผลในสิ่งนั้น

ธรรม 4 อย่างนี้ ย่อมเนื่องสัมพันธ์กัน และแต่ละอย่างๆ มีหน้าที่เฉพาะของตน เป็นเหตุเป็นผลเกี่ยวพันกัน กล่าวคือ เมื่อมี ฉันทะ ความยินดีความรักในกิจหรืองานที่กระทำ ย่อมทำให้เกิด วิริยะ ความเพียรพยายามในกิจหรืองานนั้น เมื่อมีความเพียรเกิดขึ้น จึงย่อมต้องเกิด จิตตะ ความฝักใฝ่ ความสนใจหรือเอาใจใส่ต่อสิ่งนั้น เมื่อฝักใฝ่ใส่ใจย่อม วิมังสา สอดส่องหรือพิจารณาในสิ่งนั้นอย่างหาเหตุผลหรือก่อกบด้วยปัญญานั้นเอง อิทธิบาทจึงเป็นคุณอันพิเศษที่เกี่ยวพันให้ประสบความสำเร็จในกิจหรืองานต่าง ๆ พระองค์ท่านจึงตรัสว่า เป็นบาทฐานเครื่องแห่งความสำเร็จ อันมีเหล่าเหตุปัจจัยดังต่อไปนี้ เป็นเครื่องหนุนหรือองค์ประกอบในการทำให้เจริญขึ้นในอิทธิบาท 4 จักไม่ย่อหย่อนเกินไป ไม่ต้องประคองเกินไป ไม่หลุดในภายใน ไม่ฟุ้งซ่านไปในภายนอก อิทธิบาท 4 จึงเป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติธรรมเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมาย

องค์ความรู้และนวัตกรรม

การบริหารตามหลักอิทธิบาท 4

อิทธิบาท 4 ประการ เป็นหลักธรรมที่คอยผลักดันอุปสรรค เพื่อความสำเร็จและเป็นแรงเสริม กำลังใจ ที่คอยผลักดันการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารทรัพยากรที่เหมาะสม ดังนี้

แผนภาพที่ 1 การบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ประการ

จากแผนภาพที่ 1 การบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ประการ อธิบายขยายความดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง คณะผู้บริหาร จะต้องเข้าใจการบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อเป็น นักบริหารงานบุคคลมืออาชีพ ว่าเราทำทุกอย่างด้วยจิตที่มีเมตตาแก้ปัญหา มอง

กระบวนการที่การำงาน ไม่ใช่เน้นที่ตัวคนหลายองค์กรมีความเครียด เนื่องจากว่าผลที่เคยรับ ไม่เป็นไปเหมือนเดิมที่เคยมี เคยเป็น เคยได้ เปลี่ยนไป ทำให้เกิดความทุกข์มาก ถ้าเราย้อนกลับมาดูองค์กรส่วนใหญ่เน้นที่ผลลัพธ์ องค์กรเชิง พุทธ เน้นที่กระบวนการ เน้นการทำงานในแต่ละขณะทำงานด้วยฉันทะ มีใจรักการทำงาน วิริยะ มีความเพียรตั้งมั่นไม่ย่อต่ออุปสรรค เป็นแรงผลักดันให้องค์กรก้าวข้ามอุปสรรคไปได้ จิตตะ การใช้พลังในสมอง ชีกขวา เป็นการใส่ใจในรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ สร้างความแตกต่างกันตรงความใส่ใจ เราเป็นองค์กรที่ทำ แตกต่างจากองค์กรอื่น ๆ และสุดท้ายคือ วิมังสา ลับคมเลื่อยอยู่ตลอดเวลา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนา ตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ ถ้าองค์กรใดมีหลักแบบนี้ รับรองว่าประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน

2. กระบวนการ (Process) หมายถึง คณะผู้บริหาร จะต้องมีความขยันอดสาหะหมั่น เพียรคือหลัก อิทธิบาท 4 ประการ คุณธรรมเป็นเหตุนำไปสู่ความสำเร็จประกอบด้วย ฉันทะ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น วิริยะ เพียรประกอบสิ่งนั้น จิตตะ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ไม่ว่างธุระ วิมังสา หมั่นตรองพิจารณาหาเหตุผลในสิ่ง นั้น คุณธรรมทั้ง 4 ประการนี้ จะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลผู้ประพฤติไปสู่ความสำเร็จแห่งผลตามที่มุ่งหมาย กระบวนการ (Process) ปัจจัยนำเข้า (Input) วิมังสา : การตรวจสอบ ฉันทะ : ความพอใจ วิริยะ : ความเพียร จิตตะ : ความเข้าใจ ปัจจัยนำออก (Output) อิทธิบาท 4 ประการนี้ ท่านกำหนดเป็นหัวใจของผู้ต้องการความสำเร็จที่ต้องมีความเข้าใจ ตั้งใจ เต็มใจ และสนใจในสิ่งที่ทำนั้น ๆ โดยใช้คำย่อว่า “ฉ วิ จิ วิ” และสรุปเป็นคำคล้องจองเพื่อให้จำง่ายว่า “มีใจรัก พากเพียรทำ เอาจิตฝักใฝ่ ใช้ปัญญาสอบสวน” ในอิทธิบาท 4 ประการนี้ ฉันทะ นับว่าสำคัญที่สุดเพราะเมื่อฉันทะเกิดขึ้นแล้ว อิทธิบาทอีก 3 ข้อย่อมเกิดตาม ดังนั้น ฉันทะจึงนับเป็นพื้นฐานนำไปสู่ ความสำเร็จที่สำคัญ

3. ปัจจัยนำออก (Output) หมายถึงคณะผู้บริหาร จะต้องมื่ออิทธิบาท 4 ประการดังกล่าวมา เพื่อให้ไปถึงความสำเร็จผลตามที่มุ่งหมาย เช่น 1) ฉันทะ ความพอใจ คือ ความต้องการที่จะทำให้ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ อดทน เอา ธุระไม่ทอดอย 2)วิริยะ ความเพียร คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอา ธุระไม่ทอดอย 3) จิตตะ ความคิดมุ่งไป คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝักใฝ่ไม่ ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไป อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ 4) วิมังสา ความไตร่ตรองหรือทดลอง คือมันใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยังหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผนวัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง

อานิสงส์ของการเจริญอิทธิบาท 10

ในมหัศจรรย์สูตร ได้กล่าวว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย อิทธิบาท 4 เหล่านี้ อันภิกษุเจริญ กระทำให้มากแล้วย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก ก็อิทธิบาท อันภิกษุเจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว อย่างไร จึงมีผลมาก มีอานิสงส์มาก? ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ย่อมเจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยฉันทสมาธิและปธานสังขาร

ดังนั้น ฉันทะของเรา จักไม่ย่อหย่อนเกินไป ไม่ต้องประคองเกินไป ไม่หุดหู่ในภายใน ไม่ฟุ้งซ่านไปในภายนอก และเรามี ความสำคัญในเบื้องหลังเบื้องหน้าอยู่ว่า เบื้องหน้าฉันใด เบื้องหลังก็ฉันนั้น เบื้องหลังฉันใด เบื้องหน้าก็ฉันนั้น เบื้องล่างฉันใด เบื้องบนก็ฉันนั้น เบื้องบนฉันใด เบื้องล่างก็ฉันนั้น กลางวันฉันใด กลางคืนก็ฉันนั้น กลางคืนฉันใด กลางวันก็ฉันนั้น เรามีจิตเปิดเผย ไม่มีอะไรหุ้มห่อ อบรมจิตให้สว่างอยู่ ย่อมเจริญอิทธิบาทอันประกอบด้วยวิริยะ สมาธิ จิตตสมาธิ วิมังสาสมาธิและปธานสังขาร

ดังนั้น วิมังสาของเรา จักไม่ย่อหย่อนเกินไป ไม่ต้องประคองเกินไป ไม่หุดหู่ในภายใน ไม่ฟุ้งซ่านไปในภายนอก และเรามีความสำคัญในเบื้องหลังและเบื้องหน้าอยู่ ว่า เบื้องหน้าฉันใด เบื้องหลังก็ฉันนั้น เบื้องหลังฉันใด เบื้องหน้าก็ฉันนั้น เบื้องล่างฉันใด เบื้องบนก็ฉันนั้น เบื้องบนฉันใด เบื้องล่างก็ฉันนั้น กลางวันฉันใด กลางคืนก็ฉันนั้น กลางคืนฉันใด กลางวันก็ฉันนั้น เรามีใจเปิดเผย ไม่มีอะไรหุ้มห่อ อบรมจิตให้สว่างอยู่ ดุกรภิกษุทั้งหลาย อิทธิบาท 4 อันภิกษุเจริญแล้วอย่างนี้ กระทำให้มากแล้ว อย่างนี้ ย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก. ดุกรภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเมื่อเจริญ กระทำให้มาก ซึ่งอิทธิบาท 4 อย่างนี้ย่อมแสดงฤทธิ์ได้หลายอย่าง คือ คนเดียวเป็นหลายคนก็ได้ ฯลฯ ใช้อำนาจทางกายไปตลอดพรหมโลกก็ได้. ดุกรภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเมื่อเจริญ กระทำให้มาก

อิทธิบาท 4 อย่าง ย่อมกระทำให้แจ้ง เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ อันหาอาสวะมิได้ เพราะอาสวะทั้งหลาย สิ้นไป ด้วยปัญญาอันยิ่งเอง ในปัจจุบันเข้าถึงอยู่

สรุป

ประโยชน์ของอิทธิบาท

1.ประโยชน์ของฉันทะ คือเป็นข้าศึกต่อความเบื่อหน่าย ทำให้ไม่เบื่อหน่าย ไม่ท้อแท้ มีกำลังต่อสู้ ป้องกันสร้างสรรค์สิ่งที่ตนรัก ทำให้งานหนักกลายเป็นงานเบา ที่ยากก็กลายเป็นง่าย ถ้าขาดฉันทะ ทำให้ขาดกำลังใจ เบื่องาน ทอดทิ้งงาน กลายเป็นคนจืดจาง ไม่ก้าวหน้า

2.ประโยชน์ของวิริยะ คือกำจัดความเกียจคร้าน ทำให้งานต่อเนื่อง ถ้าขาดวิริยะจะเป็นคนอ่อนแอ หนีที่ยากไปหาแต่ที่ง่าย ทำอะไรไม่สำเร็จ ขาดความก้าวหน้า มีแต่งานค้าง กลายเป็นคนหย่อนสมรรถภาพ

3.ประโยชน์ของจิตตะ คือทำให้ทราบความเป็นไปของงานอยู่เสมอ เมื่อมีปัญหาสามารถแก้ไขเหตุการณ์ได้ทันทั่วทั้ง ถ้าขาดจิตตะงานอาจเสียหายได้โดยไม่รู้ตัว หรือรู้ตัวเมื่อสายเกินแก้เสียแล้ว

4.ประโยชน์ของวิมังสา คือช่วยทำให้งานไม่ผิดพลาด และทำให้มองเห็นลู่ทางที่จะทำงานได้ผลดี ถ้าขาดวิมังสาจะทำงานผิด ๆ ถูก ๆ เปลืองทุนเปลืองแรงเวลา และทำให้โง่งง

ประโยชน์ของอิทธิบาท 4 ดังกล่าวนี้นี้ จะเห็นได้ว่า ฉันทะกับวิริยะ เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยให้บุคคลมี ความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยมีจิตตะและ

วิมangsa เป็นหลัก ปฏิบัติที่ช่วยให้การเอาชนะปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งในที่สุดแล้วก็ จะช่วยเสริมให้บุคคลมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคมากขึ้นนั่นเอง

กล่าวโดยสรุป อิทธิบาททั้งสี่ข้อนี้ เป็นทฤษฎีที่สมบูรณ์ พระพุทธเจ้าทรงวางแนวป้องกันอันตรายไว้ ให้ด้วยแล้ว ข้อสำคัญผู้ปฏิบัติจงพยายามปฏิบัติให้ครบ และให้เหมาะจะได้ผลดีแน่

เพื่อความจำง่ายเกี่ยวกับความหมายของอิทธิบาทสี่ ท่านจะจำไว้เตือนใจตัวเองดังนี้ก็ได้จะได้ผลดีแน่

ฉันทะ เต็มใจทำ

วิริยะ แข็งใจทำ

จิตตะ ตั้งใจทำ

วิมangsa เข้าใจทำ

อิทธิบาทสี่นี้ทำให้งานสำเร็จสมประสงค์ หากงานนั้นไม่เหลือวิสัยที่จะพึงทำได้ เพื่อช่วยพัฒนาให้งานดีเกิดมีผล รักและพอใจในงานตน มีความเพียรกล้าสู้หน้างาน มุ่งมั่นฝักใฝ่ไม่จับจด เพื่อนาคตเพื่อศรีศัคดีเพื่อหลักฐาน และตริตรงเหตุผลไว้หลายประการ ส่งผลทำให้กิจทุกด้านจะพัฒนาก้าวหน้า

บรรณานุกรม

- พระไตรปิฎกภาษาไทย. (2539). ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บุญมี บุญเยี่ยม. (2544). ศึกษาการนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัทวิทยุการบิน แห่งประเทศไทย จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต : บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พุทธทาสภิกขุ. (2537). การงานที่เป็นสุข. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
- ปิ่น มุทุกันต์.มงคลชีวิต. (2516). กรุงเทพมหานคร : อมรการพิมพ์.
- ปิ่น มุทุกันต์. (2514). แนวสอนธรรม : ตามหลักสูตรนักธรรมตรี. กรุงเทพมหานคร : คลังวิทยา.